

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 a hónap utáni napok kivételével.

Beiratkozás és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kórtárolt visszadátum
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A tanítógyűlés botránya.

(—a.) Az egyetemes tanítógyűlés második napja csunya botrányba fulladt bele. Az első nap impozáns egyetértés nyilvánult a gyűlésen. Igaz, hogy az idegen inkább valami szakszervezeti gyűlésnek gondolhatta, mint tanítógyűlésnek. Mert tanügyi, pedagógiai vagy nevelés-tani kérdésről egyetlenegy szó sem esett a gyűlésen. Minden felszólalás kivétel nélkül a fizetésrendezéshez fűződik. Ezen azonban nem ütközünk meg mi sem. Nem régen, csak öt évvel ezelőtt rendezték ugyan a tanítók fizetését, de az elmúlt öt esztendő annyira megdrágította az életet, hogy természetesnek tartjuk az újabb fizetésrendezés után való törekvé-süket. Ez a törekvés olyan elementáris erővel tört ki a gyűlés első napján s olyan egyetértéssel formulázták kívánságaikat, hogy az imponál felfelé is, meg lefelé is. Nyugodtak lehetnek benne, hogy az eredmény nélkül nem marad.

Zichy miniszter melegen karolta fel érdekeiket s hozzá intézett kérésükre olyan kedvező választ adott, a milyent tisztviselők még alig kaptak valaha minisztertől.

Olyan körülmények közt járultak a tanítók miniszterük elé, amilyenre még aligha volt példa. Tüntető menetben vonultak a miniszter elé s kérelem helyett határozattal fordultak hozzá. Ettől a kivételes formától, mely különben megtalálja indokait a tanítók szerény anyagi helyzetében, eltekintett a miniszter, mert csak a lényegét nézte s megakart mutatni őszinte szeretetét a tanítók és a tanítók ügye iránt s megnyugtatót akart nyújtani nekik maga és a kormány nevében.

Válaszában kifejtette a miniszter, hogy nagyszabású tervekkel foglalkozik, amelyek ki fogják elégíteni a tanítóságot, habár megvalósításukhoz idő kell. Egyszerre nem megy a dolog, mert pénzügyminiszterrel való tárgyalások már eredményre vezettek. A megoldás küszöbön áll, a törvényjavaslat készül, az őszön már a parlament elé kerül és a télen már törvény lesz belőle. Abban biztosítva láthatják majd sorsukat az ország tanítói s a kor igényeinek és az állami eszközök fejlődőképességének

megfelelően. Addig is kész fontolás alá venni a kongresszuson felállított igény-mértéket, hogy lehetőleg összhangzásba hozza a teljesíthetőség eszközeivel.

A miniszternek ez a kijelentése elég garanciát nyújt a tanítóknak arra, hogy idejében és tisztességesen lesz segítve sorsukon.

Ehhez azonban feltételül egyet kért a miniszter: bizalmat a tanítótestületől és a kérdés eldöntéséig olyan várakozó magatartást, mely lehetővé teszi a kultusz-tárca vezetőjének, hogy a kultüremberek méltánylandó érdekeit a pénzügyi tárca vezetőjével folytatott tárgyalásokban méltóságteljesen képviselhesse.

A miniszternek erre a méltányos és természetes kérésére furcsán felelt a tanítói gyűlés második napja. Durván megtámadták az elnököt, hogy nem adta elő pontonként a miniszternek követeléseiket s így azután a miniszter csak általánosságban felelt nekik.

A szociálista tanítók, akikből Nagyvárad is küldött egy pár példányt, olyan botrányt csaptak, hogy a jó izlésű elnök bejelentette lemondását. Most szavazott felelt a gyűlés, mely az egynéhány szociálista tanító terrorizálása alatt állott.

Ha a gyűlés józan többsége az elnök mellé állott is, olyan botrány ez, amely nem fogja többre vinni a tanítók ügyét, sőt az lesz a következménye, hogy a miniszter is másképp fog felelni küldötteiknek. Nem is tehet másként. Az a miniszter, aki megijed néhány szociálista tanító terrorizmusától, az nem való a miniszteri székbe.

Ugy látszik ezek az izgatók azt akarják, hogy növeljék az elégedetlenséget s a zavarosban halászhassanak és észrevétlenül terjeszthessék a mételeyt. Vigyázzanak a többiek, hogy idejében észrevegyék ezt a pokoli taktikát és idejében gátat vessenek annak, mielőtt romlást hozhatnának az egész testületre.

Közös miniszteri értekezlet. Félhivatalosan jelentik, hogy a Bécsben tartandó közös miniszteri értekezletet, melynek megtartását e hónap negyedikére tervezték, elhalasztották. A közös miniszteri értekezletet hétfőn, e hónap 8-án fogják megtartani és Lukács László miniszterelnök az értekezleten való részvétel céljából vasárnap utazik Tátralomnicról Bécsbe.

Bécsből jelentik: A július 8-iki közös miniszteri tanácskozás kiváltképpen katonai ügyekkel fog foglalkozni. Ezeknek az ügyeknek nem annyira szervezeti, mint inkább pénzügyi karakterük van. Ami a tengerészeti költségvetést illeti, újabb konkrét követelések nem lesznek szőnyegen. A tengerészeti kormány sem az új Dreadnoughtokat, sem egyéb hiteletet nem fog kívánni, mert ez idő szerint más sürgős katonai követelésekre kell a pénz.

Justh Gyula és a titkos tanácsosság.

Erdekes kérdést vetett fel Justh Gyula: azt, hogy vajjon összeegyeztethető-e a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal, hogy az illető kegyelmes urat rendőrök vezessék ki a képviselőházból?

Ezt a kérdést Justh Gyula egyenesen őfelsége a király színe előtt vetette föl és tőle kér rá választ. A királyhoz emlékiratot intézett Justh s abban elmondja, hogy a diploma szerint őfelsége őt a trón és a haza szolgálatában szerzett érdemeiért nevezte ki valóságos belső titkos tanácsosává és ruházta föl mindazokkal a kiváltságokkal, amelyek ezzel a nagy méltósággal járnak. Legjobb meggyőződése szerint azóta is hűen és buzgón teljesítette a király és az ország iránt való kötelességét, ám őfelségének jelenlegi kormánya másként ítél róla. Oseihez méltó türelemmel viselte el eddig a kormány erőszakosságait, de most már úgy érzi, hogy szükséges őfelségéhez fordulni, minthogy mikor ellene alantos rendőrközegek által a legdurvább tényleges erőszakot alkalmazták, személyében naponként meggyalázzák a király valóságos belső titkos tanácsosát is.

A lemondó irat ezután a képviselőházban történt hárszabályellenes intézkedésekre; majd kifejté, hogy az ellenzék a maga békeajánlatában nem zárkózott el a véderőjavaslatok normális tárgyalása elől.

Mindezek előrebocsátása után fölveti azt a kérdést, hogy a király összeegyeztethetőnek tartja-e a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal, hogy annak viselőjét a kormány és annak közegei az országgyűlésen és az utcán rendőrökkel lökdösetik és brutalizálják?

Végül kijelenti a lemondó irat, hogy amennyiben ezt a felség megengedhetőnek tartja, akkor a titkos tanácsosság tekintélyének és díszének megóvása céljából a király rendel-

Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy *könyv-, zenemű- és papír-kereskedésemet RÁKÓCZI-UT, Orsolya-zárda épületben a volt KERN-féle fűszerüzlet*

helyén *megnyitottam*. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Ungváry Gergely.

kezésére bocsátja titkos tanácsosi méltóságát és az ő döntésére bizza annak megtartását.

A legfelsőbb döntést mindenki kíváncsian várja. Annyi bizonyos, hogy a titkos tanácsosoknak rendőrökkel való kivezetése: nem volt épületes látvány. De az is bizonyos, hogy a trombitáló és sipoló kegyelmes ur sem válik díszére a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságnak s ezt mintha Justh Gyula kifejejtette volna az emlékiratból, pedig volt némi összefüggés a trombita, kereplő, sip és a rendőrség közt. Bizonyos végül az is, hogy a trombitálás is, a kivezetetés is a politikai szenvedélyek viharzása idején történtek.

Ha ezeket az ember megfontolja, akkor Justh Gyula beadványának célja nyilvánvaló. Fölveti a titkos tanácsosság összeférhetőségének kérdését a rendőri kivezetetés tényével s ezáltal a pártok tusáiban a király döntését akarja provokálni, a király személyét megkísérli a pártküzdelmekbe bevonni. Ez pedig a király személyének szempontjából rettenetesen tapintatlan dolog, alkotmányjogi szempontból pedig a legalaposabban kifogásolható eljárás, mert a király személyének minden pártküzdelen kívül, minden párton felül kell állania.

A trombitálásra és a rendőrség közbelépésére rá lehet buzni a politikai szenvedélyek takaróját mentséggül; de a Justh beadványában megnyilatkozó tapintatlanság és alkotmányellenes felfogás csakugyan nehezen egyeztethető össze a felső valóságos belső titkos tanácsosának fontos bizalmi és közjogi állásával.

Nagy botrány a tanítók gyűlésén.

Lemondott az elnök.

Budapest, július 3.

Izzó hangulatban gyülekeztek ma a tanítók nagygyűlésükre az Iparcsarnok nagytermében. Reggel nyolc óra volt s már a radikálisok egy része elállta a bejáratot vezető utat. Az elnökség eljárását bíralták és azzal vádolták, hogy Muschong Géza elnök a kapott utasítással és a tanítók határozatával szembe helyezkedett és cselvetéssel élt. Az volt a kívánságuk, hogy Muschongot vezeklésre kényszerítsék és rábrják arra, hogy újabb küldöttséget vezessen Zichy miniszter elé s a küldöttség kézbesítse a gyűlés tegnap hozott határozatait.

A mai közgyűlés megnyitása előtt a tanítótestületek vezetősége értekezletre gyűltek össze. Egyöntetű eljárásban akartak megállapodni. Hogy ez mennyiben sikerült, bizonyítják azok a jelenetek, amelyek a gyűlésteremben lejátszódtak.

Muschong elnök kilenc órakor lépett a terembe, hogy a gyűlést megnyissa.

Pokoli zsvajj keletkezett.

— Maga Tisza István! Maga becstelen! — harsogtak a szitkok feléje. Hasztalan volt az

elnök minden kísérlete, hogy rendet teremtsen.

— Vagyok olyan ember — kiabálta Muschong, — hogy cselekedetemnek következményeit levonjam.

Nem tudta folytatni. Tomboló zsvajj keletkezett s az elnök rohanva menekült helyéről.

Tíz perc múltán Rákos István alelnök ült az elnöki székbe.

— Tartsák fel a kezüket, akik nem akarják Muschong elnöklését, — szólott. De ő se folytathatta. Valóságos képviselőházi jelenet kezdődött. Oklök emelkedtek és szitkok áradata zudult feléje.

Rákos alelnök felfüggesztette az ülést. Néhány perc múltán újra megnyitotta, csak azért, hogy újra felfüggeszsze. Így tartott ez féltizenkét óráig. Nem hiszik, hogy a gyűlés eredményes munkát végezhesen.

Délután fél 2 óra volt már mikor végre addig jutottak el, hogy a szavazásokat befejezték. Simon Károly a szavazatszedő bizottság elnöke kihirdeti az eredményt. E szerint leszavaztak összesen 847-en, az elnök lemondása mellett szavaztak 408-an és a lemondás el nem fogadása mellett 439-en. Így 31 szótöbbséggel a lemondást nem fogadták el.

Biharmegye a múlt hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Biharmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg július havi ülését, melyen Miskolczi Ferenc dr főispán elnökölt. Az ülés megnyitása után elsősorban a szokásos jelentéseket terjesztették elő az illető referensek. Ezek szerint a közállapotok általában kielégítőek. A pénzügyigazgató meg épen örvendetes jelentést tett, amennyiben arról számolt be, hogy a múlt hónapban 35000 koronával többet fizettek be, mint az előző hónapban.

Varró Domokos a közutak állapotáról szintén kedvező jelentést tett, melynek megerősítésére megemlíti, hogy az automobil versenyzők tagjai is a legnagyobb meglepéssel nyilatkoztak.

A csökmő—kóti hidra vonatkozólag Keszthelyi Zoltán tőjegyző bejelenti, hogy a miniszter Rosenberg és Sveize ajánlatát találta elfogadhatónak s így a hid építésével őt bizák meg.

Balogh Elemér előadó ismerteti Híj község szülésznőjének az ügyét. Háón ugyanis a község Csira Borbálát a bíró volt feleségét képezte ki és választották meg községi szülésznőnek. Az új bíró azonban nem volt hajlandó a szülésznő fizetését kiutalni, sőt el is mozdította az állásától, mert vadházasságban él. A szülésznő megfeleltette a bíró határozatát a fősolgabíróhoz, aki jóváhagyta a bíró intézkedését és így került az ügy a közigazgatási bizottság elé. A bizottság helyben hagyta az erélyes és igazságos bírói határozatot.

Legérdekesebb volt mindenestre ezuttal is, mint rendszeren a tanfelügyelőségi jelentés. Szirmay Miksa belényesi tanfelügyelő bejelen-

tette, hogy a belényesi kerület iskoláinak egy részében még mindég botrányos állapotok uralkodnak. Ot görög katolikus és 13 görög keleti iskolában csaknem teljesen hiányzik a felszerelés. Némely iskola olyan, hogy azt »istáló«-nak sem lehetne használni. Rózsafalván 89 a tankötelesek száma, de nincs iskola. Javasolja a tanfelügyelő, hogy 29 görög-keleti iskola fenntartóját elsőfoku és 5 iskola fenntartóját másodfoku megintésre terjesszenek fel a miniszterhez a harmadfoku megintés már azt jelenti, hogy a fenntartó hatóságok elveszítik fenntartási jogukat. Bejelenti a tanfelügyelő azt is, hogy a kerületben 33 új iskola kezd meg működését és 68 község még nem állította fel a községi iskolát. Szirmay jelentését éljenzéssel fogadta a bizottság.

Erdekes kérdést intézett ezután Kiss István segédtanfelügyelő a főispánhoz. A tanfelügyelő arra nézve kért felvilágosítást a főispántól, hogy azokban az iskolában, ahol nem tisztán magyar a tanítás nyelve, a magyar ajku növendékek milyen nyelven taníttassanak?

Miskolczi Ferenc főispán kijelentette, hogy ez a kérdés elintézés alatt áll. Az ő részéről az a törekvése, hogy az ilyen iskolákban a magyar tanulókat magyarul oktassák. Különbösen erről a legközelebbi ülésen részletesen fog felvilágosítással szolgálni.

Végül még Szirmay Miksa bejelenti, hogy a miniszter a községi iskolák szervezése körül kifejtett tevékenységét elismeréssel honorálta és a megnövekedett munka feldolgozására a tanfelügyelői kirendeltség személyzetét egygyel szaporította.

A Kereskedelmi és Iparkamara teljes ülése.

A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara tegnap, szerdán délután tartotta teljes ülését. A tanácskozássra oly nagyszámu és fontos ügyek kerültek, hogy az ülés délután 3 órától este háromnegyed 7 óráig tartott.

Az ülésen dr Moskovits József elnökölt s ugy a helybéli, mint a vidéki tagok nagy számmal voltak jelen.

Az elnöki közléseket, az időközben érkezett miniszteri leiratokról és más átiratokról tudomásul vették.

Az elnöki tanács jegyzőkönyvi kapcsán keletkezett hosszabb vita.

Az ez év augusztus havában Amerikában, Bostonban tartandó közgazdasági nemzetközi kongresszusra a nagyváradai kamara már korábban bejelentette titkáruinak megjelenését. A kamarák előterjesztésére a kereskedelmi miniszter a titkár utiköltségeinek pótlására 2000 koronát, a kamarák tanulmányi alapja pedig 1200 koronát engedélyezett. Dr Sarkadi Lajos titkár, a kongresszuson való részvétele céljából 6 heti szabadságidejének 8 hétre kiterjesztését és 800 korona hozzájárulás megszavazását kérte, mivel az utazás költsége 4000 koronára van kontemplálva.

Az elnöki tanács a 8 heti szabadságidő megadását, de a 800 korona iránti kérelem elutasítását javasolta.

Rendes Vilmos a kérelmet elég szerénynek tartja s nem látja be, hogy miért ne szavazzák

Diósy Soma cimpfestő, zománc tábla készítő
TELEFON 839.

Kérem csak a telefont használni.

meg a 800 koronát az év folyamán elérendő megtakarításból. Indítványozta, hogy a 800 koronát szavazzák meg.

Schwarz Izidor nem szavazza meg a 800 koronát, mert arra szükség nincs s a 3200 korona teljesen elég az amerikai utra. A kamara pénztára sincs abban a helyzetben, hogy ilyen kiadá-akat teljesítsen.

Uran Mihály megszavazza az összeget, mert a titkárnak reprezentálni kell s egy hónapra 2000 korona nem sok.

Jakabfi Lipót (Elesd) megszavazza a 800 koronát, mert a miniszter adománya után a kamara sem lehet szűkebbül.

Leitner Márton szintén a 800 kor. megadása mellett szólalt fel.

Dr Moskovits József kifejti nézetét szintén. Az amerikai utra hat kamara jelentkezett s a miniszter ezeknek 2000—2000 koronát adott s a kamarák tanulmányi alapja 1200 koronát. Ő kérte a minisztert, hogy jövőre az ilyen kiküldetésre szolgáló összegeket a kamarának adja, hogy egy kiváló kereskedőt vagy iparost küldhessenek ki, aminek több eredménye lenne. A régi kamara elhatározta a titkár kiküldését, tehát azt nem akarják desavualni s így az elnöki tanács a 8 heti szabadságot engedélyezte. Az utra a 3200 korona elég, mert a magyar vasutakra van szabadjegye, Amerikában pedig ingyen és kedvezményes utazás és más kedvezmények lesznek. Más kamarák sem adnak segítséget az utra. A 8 hét szabadság maga is hozzájárulás, mert ez idő alatt az elnöknek több dolga lesz itthon. A kamara pénzügyi helyzete súlyos s nem bizonyos, hogy a város adja-e ezután a 3000 koronát. Kötelessége felszólalni s jegyzőkönyvbe vétetni, hogy ily súlyos időben az ily luxus kiadás ellen felemeli szavát.

Rendes Vilmos csudálkozik, hogy az elnök nem látja be a kongresszus szükségét. A szabadságidő úgy is kijár a tisztviselőnek.

Dr Moskovits József jellemzésül megjegyzi, hogy a 20 hazai kamara közül 14 nem küldi ki titkárát Amerikába.

Ezután szavazással döntötték el a kérdést; 19 szóval, 18 ellenében a 800 koronát megszavazták.

Komzsik Alajos fűrdőbérlet kérelme folytán a kamara feliratot intéz a miniszterhez a fűrdővonatok menetidejének olyan megváltoztatása iránt, hogy csatlakozás jöjjön létre a budapesti vonatokkal.

Dr Agoston Péter és *Kerekes* Manó a kamara levelező tagjaivá megválasztották.

Az elnöki tanács javaslatára a teljes ülés elhatározta, hogy *Huzella* Gyula kir. keresk. tan., volt kamarai elnök arcképét a kamarai helyiség számára megfestetik.

Dr Moskovits József elnök bejelentette, hogy a kamara ügyeit átvette s mindent rendben talált, csupán azt találta szabályellenesnek, hogy a titkár biztosítási ügynökséggel foglalkozik, de ezt korábban megengedte a kamara.

Többen kifejtették, hogy a titkárt a kamara hozzájárulása fedi.

Az elnök jelentését tudomásul vették.

A mult kamarai ülésen *Stern* kültag indítványozta, hogy a kamarai teljes ülések, a vidéki tagokra való tekintettel délután 2 órakor kezdessenek meg, hogy a kültagok még az nap hazautazhassanak. — Az elnöki tanács javasolta, hogy a kamarai ülések mindég délután 3 órára tűzessenek ki.

Hosszabb eszmecsere fejlődött ki, amelynek során indítványok tettek a délelőtti ülésekre, majd 2, illetve fél 3 órára, de a vita végén a többség délután 3 órára tűzte ki a teljes ülések idejét.

Dr Hoványi Géza beltag irásban tett indítványt, hogy a kamara feliratot intézzen a miniszterhez az iránt, hogy a nagyvárad felső kereskedelmi iskolában a leány magántanulók részére is állapíttassék meg a korhatár.

Weisz Lajos indítványozta, hogy Nagyvárad városát is keressék meg hasonló felterjesztés intézésére.

Dr Hoványi Géza indítványát *Weisz* Lajos pótlásával elfogadták.

Az ősi—csermői vasút kiegészítésére nézve a teljes ülés véleményezi Nagyvárad városának, hogy a vasút létesítéséhez 50,000 korona törzsrészvény aláírásával járuljon a város, de ha Bél községig építik ki a vasutat, még 25,000 korona törzsrészvényt, tehát összesen 75,000 koronát írjon alá Nagyvárad városa.

A távirat címzések egyszerűsítése érdekében feliratot küld a kamara.

Feliratot intéz a kamara a miniszterhez az 1907. III. cikk revisiója, továbbá a távbeszélő előfizetők névsorának megyénkénti külön összeállítására; — a magyarországi zsidókereskedők oroszországi zaklatása; a kosárfonó fegyenc ipar beszüntetése tárgyában.

A honvédség részére szükséges lábbelik szállításánál a kisiparosok részére biztosított mennyiség szétosztása tárgyában tartandó értekezletre, az elnök indítványára *Cser* János beltag küldeték ki.

Ennek kapcsán felszólalás történt, hogy a kisiparosok oly csekély mennyiségű megrendelést kapnak, hogy azért nem rendelkezhetnek be gépekkel s ezért nem is pályáznak.

Ungerleider Mór szükségét látja, hogy a kisiparosokat a kamara szervezze, állami támogatást eszközöljön ki részükre, hogy részt vehessenek az állami pályázatokban. Ilyen irányban indítványt is tett, a melyet a jövő ülésre tűztek ki.

A városi vasút elleni panasz tárgyában, hogy Zöldfa-utcán a teherkocsik veszteglésével a forgalmat megbénítják, az elnök az érdekelt kereskedőket és a városi vasút képviselőit értekezletre hívja össze s annak alapján az elnöki tanács jár el a panaszok orvoslása körül.

A vasuti személydijszabás felemelése tárgyában az Omketől érkezett átiratot egyszerűen tudomásul vették, de az elnök indítványára felterjesztést intéztek a miniszterhez, hogy a kamarai tagok kamarai ügyben teljesen ingyen, vagy félárú jegyet kaphassanak.

A többi apróbb ügyek elintézése után a teljes ülés véget ért.

A tanítónők szervezkedése.

Budapest, jul. 3.

(Saját tud.) A tanítónők ma gyűlést tartottak, melyen *Glücklik* Vilma választották meg elnöknőnek. Az elnöknő beszédében kifejtette, hogy nagy méltánytalanság az mikor különbséget tesznek a lakbérnél tanító és tanítónő között, holott ez a törvény nem ismeri. Majd felolvasták *Giesswein* Sándor levelét melyben bejelenti, hogy a tanítónők érdekében küzdeni fog az országban még ha 10,000 szuronyos katona veszi is körül az épületet. Küzdeni fog, de nem trombitával és sippal, mert eredményt csak érvekkel lehet elérni. Ezután a tanítónők határozatot hoztak, melyben követelik egyenlő lakbért a tanítókkal és a nők választó jogát.

A képviselő ur táskája.

Elveszett és megtalált értékpapírok

Tegnap délelőtt egy elegáns, sűrű ruhás ur sietett föl a nagyvárad rendőrségre. A hatalmas kapuban álló poszt úgy látszik fölismerte, mert feszesen tisztelgett az izgatottan föl-siető urnak.

Az első emeleti ügyeletes rendőrtiszt szobájában aztán kiderült, hogy az illető *Dr Ertsey* Péter, orsz. képviselő.

Dr Ertsey Péter tegnap érkezett meg Budapestről Nagyváradra. A képviselőnek sok dolga volt a városban, bankokban és közhivatalokban s ezért egész délelőtt a 109. számú fiakkeren járt egyik helyről a másikra. Irományai, egy pár igen értékes ékszere és tíz darab Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár rt. részvénye kis készletében volt, amelyet hol bevitt magával, hol pedig a kocsihoz hagyott.

Ugy a déli órákban aztán, amikor szállodai lakására hajtatott, nagy meglepetéssel vette észre, hogy az értékes táskája nincs seholl!

Természetesen első sorban a kocsihoz kérdezte meg, aki azonban mit sem tudott a táskáról.

— Hiszen állandóan a nagyságos urnál volt s én nem is vettem észre, hogy a kocsihoz tetszett olykor hagyni.

A táskája titokzatos eltűnése szerfölött kellemetlen volt, annál is inkább, mert körülbelül 5000 korona érték volt benne. S mivel nem lehetett tudni, hogy mi módon tűnt el, a képviselő sietve igénybe vette a rendőrség dedektív osztályát, ahonnan *Dienes* dedektív lett kiküldve a sürgős nyomozásra.

A dedektív aztán sorra járta azokat a helyeket, amelyeken a képviselő megfordult. Mert nem volt lehetetlen, hogy a táskája véletlenségből ottmaradt valahol. A fiakkerest nem is bántották, mert nem volt rá alapos ok.

Azonban még mielőtt a nyomozás be lett volna fejezve, már jelentkezett egy sujtásos, egyenruhás szolga a képviselő volt irodájában és kezében ott volt a kis táskája, amely oly rejtélyesen, hirtelen elmaradt a gazdájától.

— A nagyságos *Dr Ertsey* Péter képviselő urat keresem. Itt van kérem szépen a táskája. Ott felejtette az adóhivatalban, amikor pénzt vett át.

Persze azonnal értesítették a rendőrséget, amely nyomban beszüntette a nyomozást. A táskája értéke hiánytalanul meg van s így a nagy forróságban minden különösebb szenzáció nélkül mulott el egy igen érdekesnek ígérkező riport.

A nagyvárad népgyűlés. A szövetkezett ellenzék tagjai vasárnap Nagyváradon tartanak tiltakozó népgyűlést, amelyen gróf *Károlyi* Mihály, *Holló* Lajos, *Déssy* Zoltán és *Mezőssy* Béla jelennek meg. A függetlenségi párt egyik tagja hír szerint felszólítja *Déssy* Zoltánt, hogy álljon elő bejelentett leleplezé- seivel.

A legújabb

nyári czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687

Telefon 687

Japánba menekült a katonaság elől

Idegbeteggé tette a villámcsapás.
— **Végig az öt világrészen.** — **Különös honvágykeltő.**

Különös s a maga nemében rendkívül érdekfeszítő, valóságos mozifelvételként fekszik előttünk egy hányatott ember története. Az ember elbódultan rohan mindennapi munkája közben és nem is gondolja, hogy hébe-hóba kibe ütközik bele. Régi ismerősök idegentül bámulnak egymásra, mert az egyiket megöregítette a kenyérkeresés a másikat pedig barnára égette az afrikai nap.

Amiről most akarunk írni, az is csak a pusztá véletlennek köszönheti, hogy egy pillanatra megjelenik a hajdani ismerősök, rokonok és jóbarátok előtt. Holnap már Aradon fogja olcsó művészetével lázba ejteni a nyári publikumot.

Ma délután feltűnt a rendőrségi folyosón egy nagy szemű, rendkívül finom vonású, uriasan öltözött egyén, aki egyik hivatalos helyiségből a másikba futkosott igazolványokért. Megszólítottuk, hogy mi ügyben szükségese nekik ezek a bizonyítványok.

— Aradra akarok menni, hogy ott produkáljam magam. Itt Nagyváradon talán még emlékeznek reám. *Dolch* Bélának hívnak s itt voltam posta- és táviratiszt Váradon.

Erdeklődtünk a sorsa iránt.

— Nagyon fiatalon nősültem. A feleségem nem szeretett és én féltékeny voltam reá. Közben azonban elvittek katonának és egy manőver alkalmával óriási vihar tört ki. Engem villámcsapás ért. Látja itt a fejemen a forradást? . . . Beszállítottak a kórházba, ahonnan ugyancsak egy viharos éjszaka megszöktem.

Különös szerencsével kijutottam Magyarországból. Kiszöktem Japánba. Ott éltam 3 évig, aztán bejártam egész Ázsiát, Afrikát, Amerikát, sőt még Ausztráliát is. Sokféle és fajta bűvészetet megtanultam, ebből éltam. Ma kérem tiz nyelvet beszélek.

Nem akarom elbeszélni azt az emberfeletti küzdelmet, amit végigverekedtem az öt világrészen. De az ugyebár mégis különös, hogy most itt vagyok. Hát uram, én nem tudom ezt Önnek alaposan megmagyarázni, csak elmondom röviden, ahogy volt. — Valahol kint jártunk a Sárga tengeren és egy este a hajó zenekara *Csicsónét játszotta*. S a ringó hajón, a meleg éjszakában egyszerre valami összeszorította a szívemet. Kicsordult a könyvem és végtelen vágy fogott el a hazám iránt. Es most itt vagyok . . . Látják kérem, ilyen bolond az ember!

— Es miért akadt össze a rendőrséggel?

— Hát kérem rám tette a kezét a rendőrség, mint katonaszökevényre. Erre aztán én beadtam a hadügyminiszterhez egy kérvényt, amelyben a villámcsapásra való hivatkozással, hogy az idegbeteggé tette, — kértem a mentesítésemet. Es csodálatos gyorsasággal elin-

tézték a kérvényemet. Felmentettek. Most tehát szabadulok a rendőrségtől is és körutra indulok.

A rendőrség pedig szomorodott szívvvel bocsátotta utra a különös embert, akit olyan régen kerestek. O pedig — az idegbeteg — fölényesen mosolygott, mikor kilépett a rendőrségi kapun.

p. j.

UJDONSÁGOK.

* **Tisza István Budapesten.** *Tisza* István gróf pár napra megszakítja geszti tartózkodását és Budapestre fog utazni. Tegnap délután már megérkezett a cséfalai pályaudvarra a szalonkocsi, melyben az utat szándékozik megtenni. *Tisza* Budapestre édes anyja látogatása végett utazik fel.

* **A püspök győri vendégei.** Hogy mennyire szeretik *Szechenyi* Miklós püspököt még ma is volt egyházmegyéjének papjai, ékezen bizonyítja az a ragaszkodás, mely őket évről évre Nagyváradra hozza volt püspökük látogatására. Nyolcan jöttek a győri papok közül most Nagyváradra, névszerint: *Németh Gyula, Horváth Lajos, Mentés Domokos, dr Ragacs Rezső, Harsányi Lajos, Vágner Mihály, Papp Kálmán és Kovács Péter.* A püspök rendkívül szívesen fogadta őket és szeretetre méltó gondossággal fáradozik azon, hogy vendégei jól találják magukat nála. Magnézik a város nevezetességeit, kimennek a fürdőbe, Révre stb. A győri vendégek szombaton utaznak el Nagyváradról.

* **Erzsébet királyné magyar könyvtára.** Volt nekünk egy szépséges királyné, aki abban a magasságban négyszáz év óta először érzett velünk igazán és őszintén annyira hogy a mi gyönyörű, zengzetes nyelvünket megtanulta, beszélte, megbecsülte, megszerette. Egész kis könyvtára volt a magyar irodalom remekeiből. Mikor aztán bekövetkezett a rettenetes tragédia, mely a nemzetet legigazabb jóakarólától fosztotta meg, az a szép kis magyar könyvtár ott a bécsi palotában gazda nélkül maradt. Por lepte be a magyar remekírókat, akiknek szellemi nagysága hozzánk bővülte a királyné nemes lelkét. Most új kezekbe jutnak a könyvek. Ó felsége a király — a mint Bécsből jelentik — *Zita* hercegnőnek ajándékozta a megboldogult *Erzsébet* királyné magyar könyvtárát. *Zita* hercegnő már hónapokkal ezelőtt ugyanis azt a kívánságát fejezte ki környezetétől, hogy magyarul óhajt tanulni. A hercegnő ezt a tervét, úgy látszik, valóra is váltotta, mert néhány hete szorgalmasan tanulja a magyar nyelvet. A királyhoz eljutott annak a híre, hogy *Zita* hercegnő érdeklődik a magyar nyelv iránt s a trón fiatal várományosa, *Károly Ferenc József* főherceg ifjú és bájos nejének *Zita* hercegnőnek ajándékozta *Erzsébet* királyné magyar könyvtárát. Vajjon a leendő királyné ugyanazzal a szeretettel fogja e ezeket a könyveket lapozni, mint lapozta feledhetlen emléke-

zetű elődje? Ha ahhoz a könyvtárhoz még egyszer olyan fenséges megértése fűződhetnék egy királyné és egy nemzet lelkének, mint fűződött valaha régen . . .

* **Közigazgatási ülés a városnál.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, július 4-én d. u. 3 órakor tartja rendes havi ülését a városházán.

* **Winkler Lajos temetése.** Néhai *Winkler* Lajos nyug. polgári iskolai igazgató hültetemetit tegnap éjjel szállították Sátoralja-ujhelyről Nagyváradra. A derék tanfériu temetése tegnap nagy részvét mellett ment végbe a nagyváradai újvárosi központi temetőben. Nagyszámu előkelő közönség, a jogakadémia tanárai közül többen, a törvényhatósági bizottság és az iskolaszék tagjai, a tanítói kar tömegesen vett részt a végtisztességen. A sirnál a remek koszorúkkal borított koporsó felett *Materny* Imre ág. ev. lelkész megható imát mondott, a polgári tantestület nevében pedig *Buday* Alajos tanár tartott igen szép beszédet, amelyben bucsut vett az elhunyt kiváló tanfériutól, akinek kihült porait a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

* **Meglopták a külügyminisztert.** Sopronból jelentik, hogy *Berchtold* közös külügyminiszter peresznyei birtokán nagy értékű drágaságokat loptak. A csendőrség már nyomában van a betörőknek.

* **Oriási jégverés Magyarországon.** Tegnapelőtt este 7 óra után oly nagy jégverés volt Magyarországon, hogy olyanra a legöregebb emberek sem emlékeznek. A vészterhes felbők Nagyszalonta felől nagy széllel jöttek, s Magyarországra felett nagy villámcsapás, égzés közben vonultak el. Csak percek műve volt és ez alatt a határban roppant károkat okozott a vihar. Eső egyáltalán nem esett csak jég. A jég valóságos megfélemlítette az embereket, akik ijedten menekültek fedél alá. A jég úgy zuhogott és oly nagy tömegben esett, mintha öntötték volna. A jég három percig esett, mely után az emberek kimertek jönni lakásukból. Szokatlan látványt nyújtott a lehullott jég. A jég szemek közül a legkisebb dió nagyságu, míg a legnagyobb krumpli nagyságu volt. A szemek nem gömbölyű sima, hanem nagyrészt csillag és zuzott kő alakúak voltak, melyeknek hegye ahova leesett, mindent zuzott. A jég több embert is megsebesített. A tengeritönkre verte a ritka formájú és nagyságu jég. Nagy károkat okozott a szél is, mely oly erős volt, hogy több fát kisodort. — Mint értesülünk, a keddről szerdára virradó éjjel Zilabon olyan óriási jégeső volt, hogy a házak fedeleit összetörte s tönkre tett mindent. A kár óriási. A lakosság kára óriási.

* **Egy tanár tragédiája.** Aradról jelentik, hogy ott az egész városban nagy részvéttel beszélnek *Timon* Zoltánnak, *Timon* Ákos egyetemi tanár öccsének tragédiájáról. *Timon* Zoltán az aradi fa- és fémipariskolában volt az irodalom tanára. Rendkívül ideges, szinte külön ember volt, sokat foglalkozott az irodalommal, írt politikai röpiratokat, tragédiákat, eposzokat, balladákat és egyebeket, azonban minden siker nélkül. Az utóbbi időkben a ta-

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkező

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevérlési forrás.

Telefon 769. sz.

Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett

találványokra adta magát Timon Zoltán. Volt neki egy egész sereg találványa és büszkén hirdette, hogy nemsokára óriási vagyona fog szert tenni ezek révén. Tegnap aztán a szerencsétlen emberen kitört az örület. Revolvért vett a kezébe s úgy járkált az utcákon le-lövésrel fenyegetve mindenkit, aki eléje akadt. Öldöztési mániája vett erőt rajta, mindegyikben ellenséget látott. Amidőn a rendőrségnek tudomására jutott az eset, detektíveket és rendőröket küldtek ki a szerencsétlen elmeháborodott ember ártalmatlanná tételére. A detektívek és rendőrök csak hosszas hajszá után tudták elfogni a szerencsétlent s egyelőre a városi kórházba vitték és konstatálták, hogy ön-és közveszélyes örvült. Így azután tanácsaikkal kivánságára erős fedezet mellett felvitték Budapestre és a lipótvárosi tébolydába helyezték el. Timon Zoltán jómódu ember, Aradon háza van s így anyagi bajok nem járultak hozzá tragédiájához, amely Aradon nagy részvétet keltett.

* **Folytatják a csatornázást.** Még javában folynak a város csatornázási munkálatai az első sorban megállapított körzetben és már teljesen készen vannak az előkészítő munkálatok a második körzet munkálataira is. A második körzet terveit *Köszeghy* József főmérnök tegnap terjesztette be. A terv szerint a még csatornázatlan városrész csatornázási munkálatai két és fél millió koronába kerülnek. A második csatornázási részlet az elsőől eltérően lesz, a terv szerint megvalósítva. Az első munkálatokat ugyanis egy hatalmas vállalkozóval készítette el a város, míg ezt a második részt kisebb vállalkozóknak szándékoznak adni. A terv ilyenformájú belügyminiszteri tanulmányozás alapján készült. A miniszteriumban arról győződtek meg ugyanis, hogy ha kisebb részletekben írják ki a pályázatot, úgy a kisebb iparosok is részt vehetnek a versenyben és olcsóbban is készülnek el a munkálatok. Érdekes a főmérnöknek még egy másik terve is, melyben azt javasolja, hogy a vízvezetési és csatornázási pótadót összefoglalva, közös költségvetés szerint kezeljék, mert a vízmű jövedelmé és a felesleget a csatornázásra lehetne fordítani, miáltal a polgárok terhe csökkenni fog.

* **Aki sokfélét lopott.** A jászberényi rendőrség táviratozza, hogy tegnap délelőtt 11 óra körül ismeretlen tettes betöréses lopás útján 3200 korona készpénzt, 100, 50 és 20 koronás bankjegyekben, Vallus Antalné nevére szóló bankkönyvet, jelzáloghitelbank nyerevény kötvényét, magyar vörös kereszt, Bazilika sorsjegyeket s több értékpapírt ellopott. Lopással gyanúsítva van egy Staub Pál nevű (Sas Pál) foglalkozás nélküli irnok. Személyleírása: 20 éves, magas termetű világos szőke haja, szeplős arcu, szürke szemű világos hamuszín hosszú tavaszi kabátot visel. Utját állítólag tegnap délután Szolnok felé vette. A rendőrség a nyomozást megindította.

* **Nagy Endre ma tartja előadásait.** Ma csütörtökön délután 4 órakor mese-előadást tart Nagy Endre, felnőtteknek és gyermekeknek egyformán érdekes dolgokról. A délutáni előadás helyárai ugyanazok mint az esté. Ugyancsak ma csütörtökön este fél 9 órakor konferálni fog Nagy Endre. Ez előadás címe: »Uj szépségek felé.« Az előadások helyárai: Páholy 8 korona (4 személyre), zsölle 2 kor., kőrszék 1 kor., erkély 60 fillér. A jegyek előre *Vidor* Manó Rákóczi uti könyvkereskedésében és előadás előtt a Vigadó nagytermének előcsarnokában válthatók.

* **Széna és szalma szállítás s katonaság részére.** A temesvári cs. és kir. VII. hadtest badbiztossága az Arad, Nagyvárad, Temesvár katonai állomásokon szükséges széna, alom és ágyszalma tűzifa és kőszén szállításának biztosítására pályázatot hirdet. A pályázati

feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1912. július hó 1. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

x **Uj sport játék.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kézügyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül LADÁNYI JÓZSEF puskműves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. lőpor áruda, telefon 269. Tanoncok felvétetnek.

x **Üzlethelyiség azonnal kiadó,** Szent János-u. 22.

x **Uj ipartelep.** Szántó Dezső nagyváradai mulakatos impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-uton a n. érd. közönség szives figyelmébe ajánljuk mielőbbi megtekintés végett. **Lásd a hirdetést is.**

Trieszti kávépiac Nagyváradon. Aszódi Kossuth-utca. **Vigyázat,** mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszódi trieszti kávé és thea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendű	1 kiló	4.—	K
Mágnás keverék	1	4:40	«
«	0	4:80	«
«	00	6.—	«

Motor üzemű pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Befőzésre tömellék fehér cukor eredeti édes tartalommal, olcsó gyári árban hozzá dunstot, melytől a befőtt soha meg nem romlik, adagonként 10 és 20 fillér levelekben. Főüzlet: Kossuth utca, fiók-üzlet: Kert-utca.

Jogászok! Ügyvédjelöltek!
!! Egész nyáron át működik !!
Dr. Káray jogi szeminariuma Budapest, IV. Kaplony-u. 5. Telefon 125—38.
 Köztudomásulag legsikeresebb előkészítés minden jogi vizsgára.

Különleges felöltők, kosztümök blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla
 női és gyermekruha áruházában
 Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Rimanóczy műbutorgyár.

—: Állandó bútorkiállítás. —:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

—: TELEFON: 796. —:

Költségvetés díjtalan.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Cox és Box — ezt követi a Box mérkőzés.

Péntek: Barátságból; ezt követi a box-mérkőzés.

Szombat: A gólya. (Ujdonság, Tanay Frigyes vendégtelítéptével.)

Vasárnap délután: Muzikusleány, este: A gólya. (Tanay Frigyes vendégtelítéptével.)

Hétfő: A gólya. (Tanay Frigyes vendégtelítéptével.)

Második boxmeccs.

Hihetetlenül megnőtt az érdeklődés a boxolás iránt! Nem mondjuk, hogy éppen dü a nép, de még ilyen házat nem láttunk a szinkörben. Ez a felszökött érdeklődés készítette aztán úgy a direktort, valamint az impresszáriót, hogy 5-én is rendezzenek mérkőzéseket. Sőt egy ötödik matadort is meghívtak: Hugó Schloss-t Németországból, aki Bobbyval fog küzdeni. Erre az alkalomra ittlévő boxmester: Gannon vállalkozott a vezetésre.

Tegnap este a boxolás előtt *Barátságból* című apróság szórakoztatta a publikumot, mely meglehetősen türelmetlenséggel várta a meccset.

Az első pár *Gannon* és *Feterson* volt. A mérkőzés heves és gyors tempójú. Gannon főlénye szemmelátható és izgalmas harc után annyira veri a néget, hogy az kidől és feladja a küzdelmet.

Aztán a már népszerűvé vált Bobby állt ki a hatalmas óriási termetű Hamelokkal. Az első rundok fényesek! A két kitűnő mester gyönyörű vágásokat produkál. Bobby, a ravasz fekete valósággal ugratja ellenfelét, aki vehemensen tör reá, míg végre is lihegve kimerül. A hetedik rundban egyszerre kidől, Bobby fel emeli s a közönség sokáig tapsolja a győztes Bobbyt. Bobby többször leejti a fejét és mosolyog: ez azt jelenti — »köszönöm.«

Ma még hosszabb turok lesznek.

Tanay Frigyes vendégtelítépei. Szombaton, vasárnap és hétfőn szenzációs számú merő vendégszereplés zajlik le a színházban. Tanay Frigyes, a budapesti Vigszínház nagynevű művésze érkezik le Nagyváradra. Először vendégszerepel ez alkalommal. Tanay Frigyes Nagyváradon. A gólya-ban mutatkozik be. A téli szezon közepébe illő, pompás színházi esemény megérdemli a közönség legnagyobb fokú érdeklődését.

S P O R T.

Budapesti tisztviselők csapata Nagyváradon. Két új erőt szerzett meg a NAC. *Székány* és *Kleint*. *Székány* a 33-asok volt reprezentatív játékosa, *Klein* pedig Erdély bajnokcsapatának a KKA. SS.-nek féltelmes balszélsője szinte klasszisra emelik majd a NAC. csatársorsát, ha a már ismert és szintén kitűnő NAC. csatárokkal *Oblattal*, *Kováccsal*, *Szkrivánnal* és esetleg *Vécseyvel* kissé összejátsszanak. Ez a komplett kitűnő csatársor a NAC. ismert erős védelmével áll ki vasárnap délután, mikor a budapesti tisztviselők csapata, egy rendkívül erős fővárosi csapat, lesz az ellenfele a legnépszerűbb nagyvárad csapatnak. Olyan érdekes és szép mérkőzésre van tehát kilátás, amely a Bácska mérkőzést is felül fogja mulai, mert a főváros

tisztviselők csapata határozottan erősebb a szabadkai csapatnál. A vasárnap délután részletes programját a NAC választmánya ma esti ülésén állítja össze.

A NAC. választmányi ülése. A NAC. választmánya ma, csütörtökön este fél 9 órakor több fontos ügyben ülést tart. Kéretnek a választmányi tagok teljes számban és pontos időben való megjelenésre.

NYILTTÉR.

BENEDEK TESTVÉREK

„Mosóleány“ fűszer-nagykereskedése, Nagyvárad (Zöldfa-utca 8.)

ajánlja a „BENEDEK“-SZAPPANT darabja 30 fillér,

amely száraz állapotban ruhamosásra kiválóan alkalmas. Legelőcsőbb fűszerek és friss nápolyi főzelékek torlása. Mexikói kávéhozatal. —

Pörkölt kávé árak:

4-féle zamatu	1/4 kg.	K 1.—
8-féle	1/4 kg.	K 1.10
12 féle	Benedek-keverék	1/4 kg. K 1.25

Megjegyzendő, hogy 1 kg. pörkölt kávé 1 kg. 25 deka nyers kávénak felel meg.

TÁVIRATOK.

A király Ischlben.

Bécs, jul. 3.

(Saját tud.) A király holnap reggel elutazik Ischlbe és a két nyári hónapot ott tölti.

Az osztrák költségvetési provizorium.

Bécs, július 3.

(Saj. tud.) Az osztrák képviselőházban ma tárgyalták a költségvetési provizoriumot és a tegnap elfogadott javaslatok harmadszori olvasását. A javaslatokat harmadszori olvasásban is elfogadták.

A Zeit kitiltása

Budapest, július 3.

(Saj. tud.) A kormány tegnap megvonta a Zeittől az elárusítási jogot. A kormány egyidejűleg kitiltotta a lapot Magyarországról is.

Nagy szerencsétlenség a debreceni pályaudvaron.

Debrecen, jul. 3.

(Saját tud.) Ma az itteni pályaudvaron egy mozdony neki ment egy tolatás alatt lévő kocsinak. A kocsisor előtt állottak Nagy Lajos vonatvezető. Dobi Gyula és Boros Imre. A kocsi a három embert elütöttek, melynek következtében mind hárman a kerekek alá jutottak. A vonat kerekei súlyosan megsebesítette a vasutasokat.

Késelés egy román színházban.

Bukarest, július 3.

(Saját tudósítónktól.) Ma egy színházban a zenészek késsel támadták meg előadás alatt a

karmestert, kinek többen segítségére siettek, szintén késekkel. A botrány előadás alatt történt és valósággal pánikot idézett elő a közönség soraiban. Végre a rendőrség vetett véget a botrányoknak.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonatőzsdén tegnap kisebb élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 10 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11.79
Októberi buza	— — — —	11.50
Októberi rozs	— — — —	9.31
Októberi zab	— — — —	9.36
Aug. tengeri	— — — —	8.77
Szept. tengeri	— — — —	8.85
Májusi tengeri (1913)	— — — —	7.53

Nagyváradon.

O-árakban kevés üzlet fordul elő. A malmok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új árban viszont az eladók tartózkodók.

Árak:

Buza	— — — —	11.30—11.40
Rozs	— — — —	9.60—9.65
Árpa	— — — —	10.—10.20
Zab	— — — —	10.30—10.50
Tengeri	— — — —	9.70—9.80

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése

Magyar hitelrészvény	— —	841.—
Osztrák hitelrészvény	— —	644.50
Jelzálogbank	— —	463.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	542.—
Városi vasut	— —	416.50
Közuti vasut	— —	764.—
Osztrák államvasut részvény	— —	719.—
Salgótarjáni köszén	— —	761.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becselési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari fagymentes clostetteket vízöblítéssel. Angol-closett berendezést, víztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és díszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztíttatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Kátránypapír:

21 kiős tekercs	K 2-20
29 „	„	3-50
35 „	„	4-00
40 „	„	5-50
55 „	„	7-00
34 „ elszigetelő	4-50

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.



Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Értesítés.

Megnyilt a

„Béka“ bolt

Uj rőfös, rövid és női divatáru-
ház Nagyváradon Zöldfa-utca

Tessék ügyelni a kira-
kat-üvegeinkre festett



„BÉKÁRA“

Árjegyzéki kivonat:

- 1 vég Rumburger vászon mindenre al-
kalmas 4.50
- 1 méter gyapjuszövet bármilyen színben,
120 széles —.89
- 1 Himzett elejű nőiing szepességi vá-
szonból 1.65
- 1 nőiing finom siffonból —.95
- 1 női hálókabát (korzetta) finom sif-
fonból —.98
- 1 Nőiing himzéssel és szalaggal dusan
diszitve —.98
- 1 Izléses diszkötény —.55
- 1 Női reformkötény finom klottból vagy
lűszterből 1.65
- 1 fekete klott alsószoknya —.98
- Egy 6 személyes damaszt garnitura 2.75
- 1 Fekete nap és esőernyő —.98
- 1 Elegáns fehér puhaelejű férfiing 1.25
- 1 finom 5 soros gallér minden fazon
és szám —.13
- 1 pár kezelő fehér vagy színes —.21
- 12 darab valódi rumburgi vászon zseb-
kendő 1.50
- 1 méter kozmanózi karton bármilyen szín-
ben, jó mosó —.22
- 1 méter legfinomabb gyapjudelin legujabb
divatuak —.59
- 1 kétszemélyes klott paplan jó vattával
töltve, bármilyen szín 3.25
- 1 Ablakra való szövetfüggöny 1.39
- 1 Magános ágyterítő —.89
- 1 garnitura 2 ágy és egy asztalterítő 4.50
- 1 Vég valódi rumburgi kanavász, bár-
milyen színben 4.75
- 1 fehér siffon alsószoknya —.98
- 1 méter ruhavászon minden színben —.29
- 1 méter csipkefüggöny —.26
- 1 fejre való selyemsál 1.25
- 1 m. 120 széles gyapju pepita szövet —.45
- 1 méter mosó delin legujabb minták —.24
- 1 himzett elejű bluz —.98
- 1 színes napernyő gyönyörű szép 1.52
- 1 Reformkötő, jó mosókarton —.69
- 1 nyári flanel takaró —.95
- 1 fejre való pepita selyem kendő —.98
- 1 finom damaszt abrosz —.98
- 1 kávé abrosz —.79
- 1 kávé szalvéta —.06
- 1 fekete klott alsószoknya —.98
- 1 Szmirna ágyháthoz való szőnyeg 1.65
- 1 méter bőrerdős spárga szőnyeg —.39
- 1 nagy szoba szőnyeg —1.69
- 1 méter dupla széles cérna csipke füg-
göny aplikált mintákkal —.58

Vidéki megrendelések utánvétel mellett a
legpontosabban lesznek elintézve.
Postai szétküldések minden nap. Tessék a ki-
rakat üvegeinkre festett „BÉKÁT“ keresni.



„Varázsuvola.“
Bárki egy óra alatt meg-
tanulhat rajta játszani.
A „Varázsuvola“ rend-
kívül kellemes, 20 acél
trombitahanggal és 4
erős bögővel van ellátva.
Diszes kivitelben, kotta-
füzettel, dalokkal, tokkal,
ajándékkal együtt csak
4 korona.
Csakis Vagner „Hang-
szer-Király“ ország-
szerte elismert legol-
csóbb hangszeráruházá-
ban kapható, Budapest, József-körut 15. — Gyors-
javító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

13050—1912. sz.

Hirdetmény.

Az 1881. évi XLI. t.-c. 34. § a alapján köz-
hírré teszem, hogy a Páris-patak szabályozása
folytán szükséges területekre nézve a kereske-
delemügyi m. kir. minister ur 2640—I. A—1912.
sz. a. kelt leiratával a kisajátítási jogot enge-
délyezte.

A kisajátítási eljárás határidejéül Nagyvá-
rad város közigazgatási bizottsága 1912. évi
július hó 25. napjának d. e. 10 óráját tűzte ki,
az összejövétel helyéül pedig Nagyvárad város
székházának bizottsági termét jelölte ki.

Erről az összes érdekelteket azzal értesí-
tem, hogy a vonatkozó tervek, valamint a ki-
sajátítandó területek összeírása 1912. évi július
hó 1-ső napjától kezdődőleg a város közigaz-
gatási kiadóhivatalában 15 napi közzemlére
vannak kitéve s azok a hivatalos órák alatt
megtekinthetők s az érdekeltek a tárgyaláson
saját érdekekben annál is inkább jelenjenek
meg, mivel az távolmaradásuk esetében is meg
fog tartatni.

Nagyvárad, 1912. június hó 21.

Rimler Károly,
polgármester.

Csúzi Ferencz

fehőrnemű és ruhatisztító intézete
N.-Várad Szaniszló-u. 32.

Elvállal fehőrnemű és minden más
ruha tisztítást jutányos árban.
Meghívásra a ruhákért érte is
küldök. Levelekre válaszolok.

Lakatos, gépész és kovácmester
urakat értesitem, hogy **nyersolaj-
és villanymotorokkal** berendezett
reszelővágó ipartelepemet

— május hó 1-én —

**Teleky-utca 45-ik szám alá
áthelyeztem.**

További szives támogatást kérve
Hegedüs József
kath. népszövetség tagja
reszelővágó szakiparos.

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyváradai Felső Kereskedelmi Iskola,

amelynek érettségi bizonyítványa egy éves önkéntes katonai szolgálatra jogosít s amelynek
eddig 947 végzett növendéke elsőrendű kereskedői, gyári és pénzügyi cégeknél, postai-
táviró-, pénzügyi-, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást;

1912. szeptember 1-én nyitja meg 25-ik évfolyamát.

Iskolánkat az 1911—1912. évben 283 tanuló látogatta, köztük 63 biharmegyei és
111 más törvényhatóságbeli, akik iskolánk igazgatója Dr Kováts S. János ur által ajánlott
uri családoknál nyertek teljes ellátást, sőt némely háznál szakoktatást is.

Az 1912—1913-ik évre a szabályszerű beiratások a következő sorrendben történnek:
1. Folyó évi jun. 29-én, 30-án, július 1-én, 2-án és 3-án az alsó osztályba csak
nagyváradai és biharmegyei illetőségű tanulók iratkozhatnak be. Előjegyzések nem fogad-
tatnak el, kivéven, azoktól, akik igazolják, hogy a honvéhadapródiskolába való felvételre
jelentkeztek. Az alsó osztályba oly tanulók, akik a középiskolák IV-ik osztályában javító
vizsgálatra utasítottak iskolánkba egyáltalában nem vétetnek fel. Ugyancsak f. évi június
29-én, 30-án, jul. 1 én, 2 án és 3-án a középső és felsőosztályokba csak azon tanulók
vétetnek fel, akik a mi iskolánkban az alsó illetőleg a középső osztályokat jó sikerrel
végezték.

2. Folyó évi július 4-én és 5-én az alsó és középső osztályba nem nagyváradai és
biharmegyei tanulók vétetnek fel, de csak azon esetben, ha a helybeli és biharmegyei
illetőségűek, illetve a mi iskolánkban végzett tanulók által a szabályszerű létszám
betöltve nem lenne.

3. Idegen tanintézetből iskolánk felső osztályába csak jeles vagy jó rendű tanulók
vétetnek fel.

Figyelmeztetnek a helybeli és biharmegyei, valamint a mi iskolánkban alsó, illetőleg
középső osztályokat végzett növendékei, hogy f. évi jul. hó 3-ig bezárólag saját érdekekben
okvetlenül beiratkozzanak, nehogy az azután felveendő idegenek által a szabályszerű
létszám betöltötven kénytelenek legyenek más tanintézetet felkeresni.

Minden egyéb tudnivalóról „Tájékoztató“-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelező-
lapon nyilvánított kívánságra az igazgató (lakik iskolaépület Dák Ferenc u. 3.) azonnal
megküld.

Nagy-Várad, 1912. június hóban.

Reismann Mór,
a fenntartó testület einöke.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

Vasszerkezeti gyár.



Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ első nagyvárad redőnygyára.

Értesítem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utcáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöltetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Műhely áthelyezés!

Értesítem a n. érd. közönséget, hogy évek óta fenálló

bádogos műhelyemet

Huszár-utca 13. sz. alá

helyeztem át. **Jutányos árban** vállalom, fürdő szoba, angol klozett, vízvezeték berendezéseket, ugyszintén **épület és diszmű** bádogos munkákat stb. Költségvetés díjmentesen, levelekre válaszolok. Szives pártfogást kér

Tőtős Mihály

épület és diszmű bádogos.

Helyi és vidéki telefon 386.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacsvay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely! TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvétetnek.



JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb választékban

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

különlegességek vaskereskedésében

Telefon 390.